

Pályázat

A Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum
Petőfi Sándor Építészeti és Faipari Szakgimnáziuma és
Szakközépiskolája

Tagintézmény-vezető (magasabb vezető)
beosztás ellátására

SZOLNOKI MŰSZAKI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM
PETŐFI SÁNDOR ÉPÍTÉSZETI ÉS FAIPARI
SZAKGIMNÁZIUMA ÉS SZAKKÖZÉPISKOLÁJA

Pályáztató:

Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum

Pályázó:

Csóke Dénes

Szolnok,
2017.

Tartalom

<u>Bevezetés</u>	3.
<u>Helyzetelemzés</u>	5.
<u>Az iskola</u>	6.
<u>A társadalmi háttér</u>	7.
<u>Intézményi háttér</u>	14.
<u>Lemorzsolódás</u>	18.
<u>CSWOT elemzés - ahogy kívülről látható</u>	21.
<u>Személyi feltételek</u>	22.
<u>Tárgyi feltételek</u>	24.
<u>Vezetői program</u>	26.
<u>Erősségek</u>	26.
<u>Lehetőségek</u>	29.
<u>Gyengeségek</u>	34.
<u>Veszélyek</u>	36.
<u>Záró gondolatok</u>	41.

Bevezetés

Nyolc éve, 2009 óta dolgozom a mai nevén Szolnoki Szolgáltatási Szakképzési Centrum Sipos Orbán tagintézményben, amely intézmény nevelőtestülete 2016-ban az országban elsőként részesült kollektív miniszteri dicséretben. Az iskola az elmúlt időszakban számos változáson ment át, hasonlóan valamennyi, a szakképzés terén működő intézményhez. Ez alatt a nyolc év alatt azon igyekeztem, azon dolgoztam, hogy a szakképzés javát szolgáljam. Meglehetősen hamar munkaközösség-vezetői megbízást kaptam, melyben a mai napig dolgozom. Úgy gondolom, hogy szakmai önéletrajzomban és motivációs levelemben felvázolt életutam, az elmúlt években elért eredményeim és vállalt tevékenységeim egyaránt bizonyítják elhivatottságomat a szakképzés ügye iránt, valamint tanúsítják kompetenciáimat, szakmai felkészültségemet, és abbéli törekvésemet, hogy úgy mikro, mint makro környezetemben a szakképzés javát szolgáljam.

A legfontosabb a szakma, tartja a régi mesterek bölcsessége, nem is egészen alaptalanul, hiszen szakemberekre még a XXI. században is szükség van, és feltehetőleg a jövőben is szükség lesz, posztindusztriális tudástársadalom ide, vagy oda. A szakképző iskolának, legyen az szakgimnázium, vagy szakközépiskola, a feladata az, hogy stabil alapokkal rendelkező, kompetens, fejlődőképes szakembereket adjunk a jövőnek. Avagy, ahogy a Talmud tartja: „amikor a fiadat oktatod, a fiad fiát is oktatod.”

„A tervezés nem arról szól, hogy valami hogyan néz ki, vagy milyennek tűnik. A tervezés lényege, hogy hogyan működik.” (Steve Jobs) Ez a credo vezérel, és hogy hogyan szeretném, ha a tagintézmény működne, néhány gondolatban összefoglalom.

Szeretném, ha az iskola olyan lenne;

- ahová a tanulók szívesen járnak, mert barátságos, támogató légkört biztosít,
- ahol valamennyi tanuló fontosnak érzi magát, és kibontakoztathatja tehetségét,
- ahol a tanulók a legjobbat hozhatják ki magukból a pedagógusok segítségével,
- ahol a tanulók és pedagógusok munkája egyaránt értékes,
- amely a kölcsönös megértésre, együttműködésre és bizalomra épül,
- amely figyel a gazdaság és társadalom változásaira, a fenntartói elvárásokra,
- amelyből olyan fiatalok kerülnek ki, akik képesek a sikeres, boldog és tevékeny életre.

Én hogy milyen munkahelyet szeretnék?

- Olyat, ahol az alkalmazottak (pedagógusok és nem pedagógusok egyaránt) szeretik a munkájukat, sikeresnek és megbecsültnek érzik magukat,
- ahol a demokratikus munkalégkör nyugodt munkavégzést tesz lehetővé,
- ahol a folyamatok és feladatok jól körülhatároltak, ezáltal kiszámítható munkavégzést tesznek lehetővé,
- ahol mindenki számíthat a másokra, ahol bizalom és együttműködés van,
- ahol az információ minden irányban kiegyenlítően áramlik,
- olyat, ahol (Frei Tamás után szabadon) a kapitány, a tisztikar és a legénység, ha más csapásokkal is, de egy csónakban, a haladás irányába evez.

Helyzetelemzés

Az intézmény adatai:

Az intézmény neve:

Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum Petőfi Sándor Építészeti és Faipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

Székhelye:

5000, Szolnok, Petőfi Sándor utca 1.

OM azonosító:

203056

Irányító és fenntartó szerve:

Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum

Székhelye:

5000, Szolnok, Baross utca 37/A.

Az iskola

A Petőfi Sándor Építészeti és Faipari Szakgimnázium és Szakközépiskola igen tiszteletre méltó, évszázados hagyományokkal rendelkező intézmény, mely története során számos változáson átesve nyerte el mai arculatát, és képzési struktúráját. Szerény lehetőségekkel induló tanonciskolából nagymúltú, közismert és népes diáksággal rendelkező technikummá nőtte ki magát az idők folyamán, mely két telephelyen gondoskodik az építőipar és faipar területén tevékenykedő szakemberek folyamatos utánpótlásáról.

Az intézmény célja a munkaerőpiaci igényeknek való megfelelésen túl olyan szakemberek képzése, akik képesek a megszerzett tudás rugalmas alkalmazására, az élethosszig tartó tanulásra és a magas szintű logikai-rationális gondolkodásra éppúgy, mint személyes kompetenciáik fejlesztésére, humánnumuk és alpműveltségük megőrzésére korunk változó, felbomló értékrendű világában.

A társadalmi háttér

Egy oktatási intézmény működésének, lehetőségeinek leginkább meghatározó tényezője a társadalmi háttér, a társadalomban lejátszódó folyamatok, tendenciák és akarva-akaratlan leképződnek az iskolák szintjén is. A társadalmi beágyazottság meghatározza nemcsak az iskolák mozgásterét és lehetőségeit, hanem a felmerülő problémákat is. Vegyük például a tanuló létszámot. A tagintézmény jelenleg mintegy 500 tanulóval rendelkezik, ami önmagában és más iskolák adatait alapul véve nem tűnik rossznak, ugyanakkor meg sem közelíti az egy évtizeddel korábbi számokat. Ez ijesztőnek látszik, ugyanakkor a teljes szakközépiskolai (ma szakgimnáziumi) tanulólétszámot a feladatellátási helyek (intézmények, intézményegységek és telephelyek) számával összevetve a tendencia már árnyaltabb.

Szakközépiskolai nevelés és oktatás (1990-2016).

Tanév	Iskola – feladatellátási hely ^a	Tanuló		Nappali oktatásban tanulókból				Osztályok a nappali oktatásban	Pedagógus	Osztályterem	Egy osztályra jutó tanuló	Egy pedagógusra jutó tanuló
		összesen	ebből: nappali oktatás	9. évfolyamos	általános képzésben ^b	szakképző évfolyamokon ^c	leány					
1990/1991	513	217 787	168 445	47 605	161 345	7 100	85 824	5 457	12 656	4 694	30,9	13,3
1991/1992	547	225 265	178 973	48 418	171 377	7 596	119 196	5 878	13 285	5 016	30,4	13,5
1992/1993	573	235 019	186 225	48 521	176 865	9 360	124 571	6 206	13 983	5 291	30,0	13,3
1993/1994	596	246 135	192 388	49 459	179 819	12 569	131 046	6 500	14 862	5 628	29,6	12,9
1994/1995	609	254 678	196 965	48 320	180 417	16 548	130 367	6 801	15 358	5 817	29,0	12,8
1995/1996	643	261 838	208 415	45 576	184 283	24 132	133 958	7 292	15 772	6 351	28,6	13,2
1996/1997	687	272 207	220 528	46 772	187 257	33 271	138 710	7 720	16 329	6 698	28,6	13,5
1997/1998	696	279 801	227 243	47 091	187 845	39 398	113 173	8 016	17 096	6 905	28,3	13,3
1998/1999	736	289 259	234 430	48 474	188 200	46 230	116 048	8 354	17 831	7 169	28,1	13,1
1999/2000	762	296 753	241 369	49 647	191 170	50 199	118 333	8 671	18 430	7 605	27,8	13,1
2000/2001 ^d	830	294 000	239 300	49 854	117 455	10 550 ^e	18 950	7 585	27,9 ^e	12,6
2001/2002	891	292 646	238 622	50 343	176 841	61 781	116 917	8 873	19 450	7 564	26,9	12,3
2002/2003	886	287 074	239 793	51 634	181 284	58 509	116 625	8 877	19 955	7 623	27,0	12,0
2003/2004	894	292 305	247 622	49 725	178 686	68 936	117 582	9 329	20 804	7 869	26,5	11,9
2004/2005	909	290 139	245 302	49 422	178 069	67 233	116 488	9 347	20 756	7 776	26,2	11,8
2005/2006	931	287 290	244 001	49 979	177 735	66 266	117 077	9 308	20 871	7 972	26,2	11,7
2006/2007	956	288 156	243 096	50 328	177 380	65 716	115 278	9 347	21 254	8 077	26,0	11,4
2007/2008	955	281 898	242 016	49 212	176 693	65 323	114 671	9 210	20 187	8 142	26,3	12,0
2008/2009	908	271 351	236 518	47 571	177 030	59 488	112 124	8 997	19 452	8 061	26,3	12,2
2009/2010	917	273 344	242 004	46 371	177 020	64 984	115 777	9 171	19 772	8 207	26,4	12,2
2010/2011	939	273 596	240 364	46 223	172 421	67 943	115 769	9 164	19 829	8 266	26,2	12,1
2011/2012	928	265 788	233 122	42 255	164 991	68 131	112 556	8 997	19 119	8 274	25,9	12,2
2012/2013	921	258 233	224 214	39 504	156 578	67 636	108 756	8 723	18 983	8 262	25,7	11,8
2013/2014	979	239 071	203 515	41 624	150 419	53 096	98 009	8 116	18 619	8 039	25,1	10,9
2014/2015	941	221 144	188 762	39 825	140 761	48 001	89 907	7 737	18 613	7 646	24,4	10,1
2015/2016	893	213 771	182 529	39 351	135 781	46 748	86 969	7 510	18 671	7 551	24,3	9,8

Forrás: KSH idősoros éves adatok

https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_zoi005.html Frissítve:

2016. 08. 10.

A tanulólétszámok csökkenése sokkal szignifikánsabb mértékben érhető tetten a szakiskolai és speciális szakiskolai (ma szakközépiskolai és szakiskolai) képzési rendszer kereteiben.

Szakiskolai és speciális szakiskolai nevelés és oktatás (1990-2016).

Tanév	Iskola – feladat-ellátási hely ^a	Tanuló		Nappali oktatásban tanulókból				Osztályok a nappali oktatásban	Pedagógus	Osztályterem	Egy osztályra jutó tanuló	Egy pedagógusra jutó tanuló
		összesen	ebből: nappali oktatás	gyógypedagógiai oktatásban ^b	9. évfolyamos	általános képzésben ^c	szakképző évfolyamokon ^d					
1990/1991	465	225 356	225 356	3 152	90 019	7 852	12 906	..	28,7	17,5
1991/1992	598	225 832	225 832	4 112	86 829	7 939	12 922	3 999	28,4	17,5
1992/1993	704	216 231	216 231	4 398	82 288	7 860	12 783	4 024	27,5	16,9
1993/1994	730	204 254	204 254	5 395	80 220	7 574	12 870	4 195	27,0	15,9
1994/1995	730	191 297	191 297	5 546	76 360	7 211	12 676	4 275	26,5	15,1
1995/1996	712	177 966	177 966	5 367	63 593	6 720	11 838	4 316	26,5	15,0
1996/1997	669	163 770	163 770	5 363	62 028	6 153	10 654	4 164	26,6	15,4
1997/1998	615	149 171	149 171	5 260	56 144	5 748	9 815	4 117	26,0	15,2
1998/1999	584	132 623	132 623	4 420	36 756	75 781	56 842	5 060	9 239	3 962	26,2	14,4
1999/2000	548	121 680	121 680	4 642	34 660	61 458	60 222	4 729	8 818	4 033	25,7	13,8
2000/2001 ^e	585	126 600	125 530	5 200	5 095	8 725	3 620	24,6	14,4
2001/2002	619	132 998	130 545	6 233	36 193	63 666	66 879	5 375	8 783	3 414	24,3	14,9
2002/2003	627	133 968	130 541	7 472	35 672	63 045	67 496	5 336	9 305	3 527	24,5	14,0
2003/2004	622	134 820	131 604	8 398	36 036	60 176	71 428	5 433	9 716	3 656	24,2	13,5
2004/2005	642	135 277	131 772	8 764	35 383	60 293	71 479	5 538	9 690	3 708	23,8	13,6
2005/2006	673	135 008	130 959	9 144	35 960	60 118	70 841	5 669	10 177	3 812	23,1	12,9
2006/2007	724	134 029	129 200	9 680	35 575	60 542	68 658	5 766	10 326	3 953	22,4	12,5
2007/2008	748	138 839	132 965	9 992	34 821	59 937	73 028	5 915	10 316	4 004	22,5	12,9
2008/2009	736	138 657	133 650	10 010	35 759	59 370	74 280	5 949	10 120	4 088	22,5	13,2
2009/2010	780	145 285	138 642	10 163	37 205	60 631	78 011	6 175	10 323	4 355	22,5	13,4
2010/2011	802	147 340	139 237	10 161	38 166	55 739	83 498	6 196	10 832	4 693	22,5	12,9
2011/2012	838	149 556	139 160	9 910	38 144	47 224	91 936	6 165	10 573	4 894	22,6	13,2
2012/2013	843	139 453	126 677	9 321	39 588	35 666	91 011	5 681	10 447	4 939	22,3	12,1
2013/2014	877	125 606	113 466	8 541	37 335	14 026	99 440	5 516	10 129	4 686	20,6	11,2
2014/2015	838	109 978	100 032	7 643	35 630	4 512	95 520	5 411	9 707	4 553	18,5	10,3
2015/2016	732	97 327	87 639	7 293	34 017	3 526	84 113	5 025	8 989	4 314	17,4	9,7

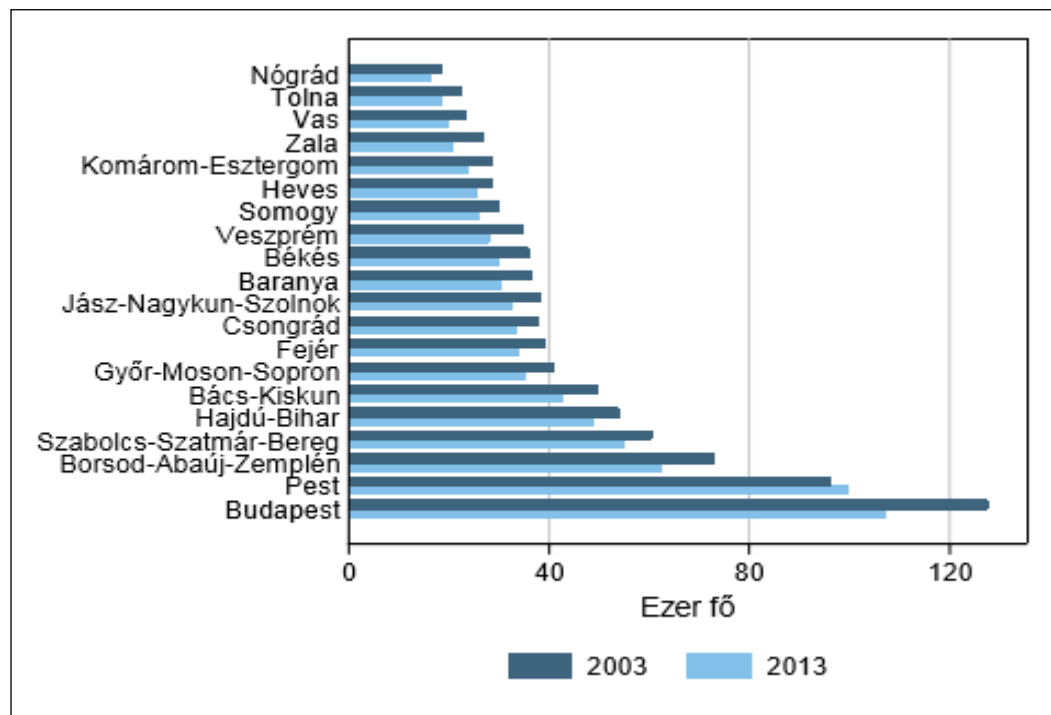
Forrás: KSH idősoros éves adatok

https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_zoi003.html Frissítve:

2016. 08. 10.

Az iskola tanulólétszámának csökkenése azonban nem választható el a társadalomban zajló demográfiai folyamatoktól. Évtizedek óta tartó tendencia a születések számának –változó intenzitású– csökkenése, mely magától értetődően korrelál a középiskolai képzésbe belépő tanulók létszámával.

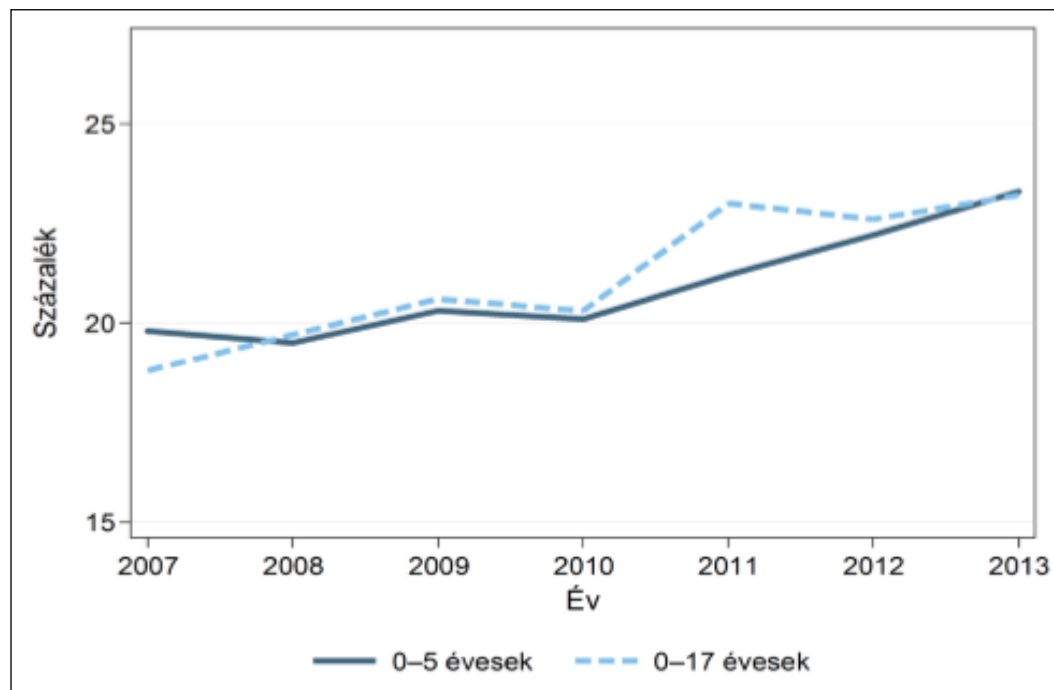
A 14-20 év közötti korosztály létszáma megyénként.

Forrás: Hajdu Tamás – Hermann Zoltán – Horn Dániel – Varga Júlia (2015): A közoktatás indikátorrendszere 2015.

A társadalmi háttér másik fontos szegmense a populációdinamikai jelenségeken túl a társadalmi rétegződés. Míg a rendszerváltás idején a szociológusok, kutatók azt jósolták, hogy a magyar társadalom felveszi a Nyugat-Európára jellemző középosztályos társadalommodellt, addig úgy tűnik, napjainkra egészen másfelé toldott el a társadalmi rétegződés (melyet a szakemberek körte alakú társadalommodellként írnak le), amely a szélsőségek társadalma, a középosztály lakosságához viszonyított aránya nem jelentős, annál nagyobb viszont a szegénységben élő tömegek aránya.

A szegény háztartásban élő gyermekek aránya.

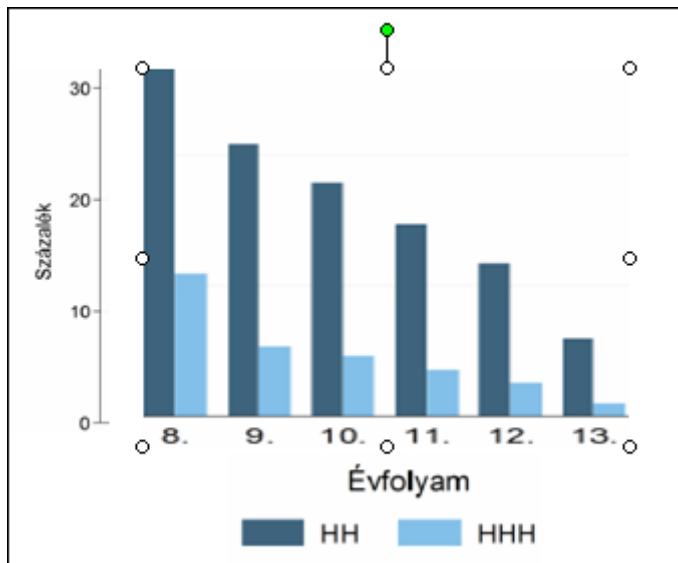
Forrás: Hajdu Tamás – Hermann Zoltán – Horn Dániel – Varga Júlia (2015): A közoktatás indikátorrendszere 2015.

A társadalmi csoportok lesüllyedése, marginalizálódása természetesen azt jelenti, hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, valamint ezzel áttételes kapcsolatban a sajátos nevelési igényű tanulók részaránya folyamatosan növekvő tendenciát mutat a közoktatásban is.

Mindeközben az elmúlt évtizedekben a szakképzés presztízse sokat vesztett, így lehetséges az, hogy a demográfiai csökkenés ellenére a hazai szakközépiskolai, ma szakgimnáziumi képzésben részt vevők aránya nem csökkent a demográfiai változások arányában. Ez a tendencia azonban nem releváns a szakiskolai, ma szakközépiskolai tanulói létszám arányokra, a demográfiai hullám ezen a területen mutatkozott meg leginkább, mondhatnánk, az iskolák küszöbét mossa. Ezt bizonyítják a statisztikai adatok is. A társadalom elszegényedéséből következik, hogy ezen csoportok lehetőségei beszűkülnek, így a legtöbb esetben az egyedüli reális alternatívát a mai szakközépiskolai képzés jelenti számukra. Így a szakközépiskola tanulói között egyre nagyobb létszámban vannak jelen a hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok, akiknek oktatása-nevelése

paradigmaváltást kíván a pedagógusok részéről, és sok esetben szükségszerűen problémákat hoz magával, hiszen előttük, szociokulturális hátrányaikból eredően gyakran nincsen megfelelő minta és cél, így a lemorzsolódás őket érinti a legdrasztikusabban.

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya 2013-ban a 8-13. évfolyamokon.

Forrás: Hajdu Tamás – Hermann Zoltán – Horn Dániel – Varga Júlia (2015): A közoktatás indikátorrendszere 2015.

Világosan látható tehát, hogy a nyolcadik osztályos tanulók között a HHH tanulók aránya kb. 14-15 százalékpont, ugyanakkor a tizenharmadik tanév, vagyis a középiskola végére a HHH tanulók aránya kb. 3-4 százalékpontot tesz ki, és hasonló tendencia figyelhető meg a HH tanulók körében is, vagyis a lemorzsolódás folyamatosan nő az évfolyamok számával arányosan. Ugyanakkor ez a lemorzsolódás nem egyenletesen oszlik el valamennyi iskolatípus között, mivel az iskolatípusok közötti hierarchia egyben leképeződése a társadalmi különbségeknek is, ez pedig azt eredményezi, hogy a szakiskolákba járó tanulók jelentős része a munkások vagy leszakadtak közül kerülnek ki. Figyelemre méltó, hogy a HH és HHH tanulók lemorzsolódása annak ellenére is növekszik, hogy egyre több a

hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló a középfokú oktatás rendszerében.

Hátrányos helyzetű tanulók aránya (%) a középfokú oktatás rendszerében (2005-2007).

Képzési program	2005	2006	2007
Szakiskola	16,6	21,0	24,2
Speciális szakiskola	25,3	29,8	31,9
Szakközépiskola	5,4	9,5	10,3
Gimnázium	4,3	6,7	7,2

Forrás: Fehérvári Anikó (2009): Kudarok a szakiskolákban. Szakképzési Szemle, XXV. Évfolyam, 1. szám.

Megfigyelhető a HH tanulók arányának folyamatos emelkedése valamennyi középfokú oktatási formánál, azonban az adatok világosan mutatják az eltolódást a szakiskola és speciális szakiskola felé. Míg a gimnáziumokban a HH tanulók aránya 2,9 százalékpontot emelkedett, addig a szakiskolában ez 7,6 százalékpont. Hasonlóan magas szakiskolai arányról tesznek tanúbizonyságot a frissebb, 2013-as adatok.

A HH és HHH tanulók aránya (%) A középfokú oktatás rendszerében (2013).

Képzési program	HH	HHH	Összesen
Szakiskola	27,0	9,3	36,3
Szakközépiskola	14,2	2,5	16,7
Gimnázium	10,0	1,7	11,7
6 osztályos gimnázium	4,4	0,4	4,8
8 osztályos gimnázium	4,3	0,2	4,5

Forrás: Hajdu Tamás - Hermann Zoltán - Horn Dániel - Varga Júlia (2015): A közoktatás indikátorrendszere 2015.

A táblázat adataiból megállapítható, hogy a HHH tanulók csak egészen elenyésző 2,3 százalékpontos arányban vannak reprezentálva a gimnáziumi oktatásban, ami azt is jelenti, hogy az esélykülönbségek miatt nem jutnak hozzá a felemelkedés felé vezető tudáshoz, képzettséghez. Megdöbbentő ugyanakkor az is, hogy mennyire szegregáló a középfokú oktatás rendszere. Ha a szakiskolai, szakközépiskolai (ma szakközépiskola és szakgimnázium) és gimnáziumi képzés számadatait vesszük figyelembe, azt tapasztaljuk, hogy a 2013/2014-es tanévben 113466 fő tanult nappali oktatásban szakiskolai és speciális szakiskolai képzésben, 203515 fő nappali oktatásban szakközépiskolákban, és 185440 fő a gimnáziumok nappali tagozatán.

Intézményi háttér

A makrokörnyezet után térjünk át a mikrokörnyezetre, az intézményi szintre. Az intézmény szakközépiskolai, szakgimnáziumi, és technikus évfolyamokkal, osztályokkal rendelkezik, a teljes tanulói létszám meghaladja az ötszáz főt. Nehéz azonban egy külső szemlélőnek a számok mögötti folyamatokat, pedagógiai munkát átlátni az intézmény részletekbe menő ismerete nélkül. Ami azonban valamennyi intézmény esetében sokat elárul az intézményben folyó pedagógiai munkáról, az a lemorzsolódó, és lemaradó tanulók aránya, valamint a vizsga, és kompetenciamérés eredményei.

A kompetenciamérés eredményei eltérő képet mutatnak a szakgimnáziumi és szakközépiskolai osztályok esetén. A KIR adataiból egyértelműen kiderül, hogy a szakgimnáziumi osztályban évről évre az országos átlagnak megfelelő eredmények születtek, mind matematikai, mind pedig szövegértési területen, míg a szakközépiskolai osztályok esetén az eredmények minden tekintetben elmaradnak az országos átlagtól, bár itt lenne igazán érdekes egy családi háttérindexszel korrigált eredményt látni.

OKM eredmények a tagintézményben (2012-2016).

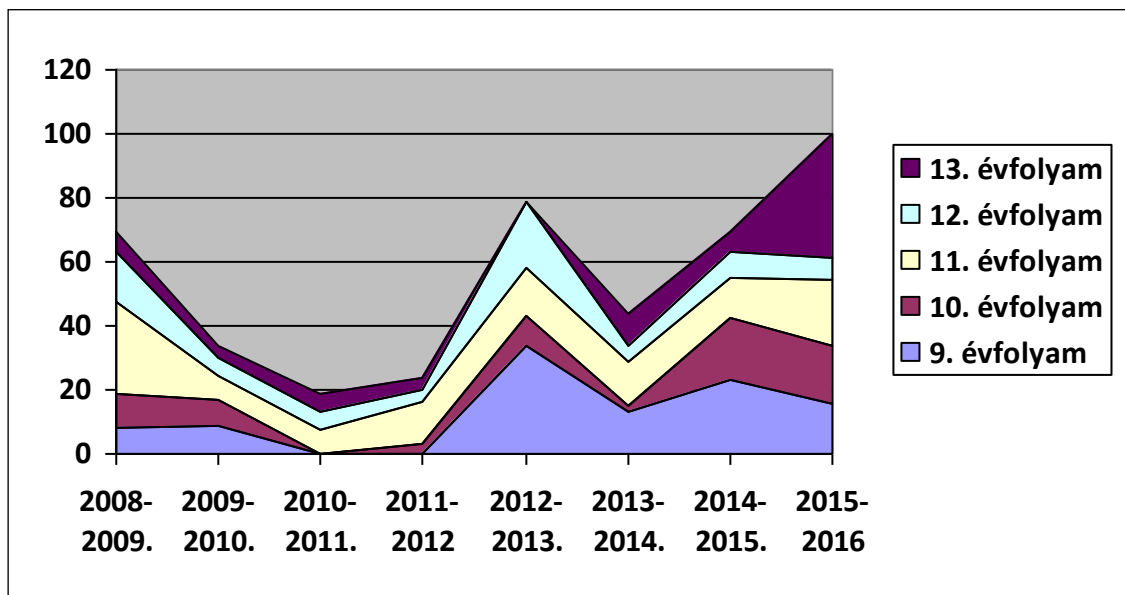
Mérési terület	Évf.	Képzési forma	Átlageredmény (megbízhatósági tartomány)				
			2016	2015	2014	2013	2012
Matematika	10.	szakköz.	1574 (1520;1631)	☺ 1656 (1620;1711)	☺ 1515 (1426;1592)	☺ 1561 (1521;1592)	☺ 1654 (1594;1708)
	10.	szakisk.	1314 (1262;1375)	☹ 1404 (1360;1444)	☹ 1393 (1347;1435)	☹ 1486 (1437;1528)	☹ 1484 (1443;1522)
Szövegértés	10.	szakköz.	1518 (1480;1577)	☺ 1520 (1433;1607)	☺ 1437 (1348;1496)	☺ 1483 (1439;1534)	☺ 1510 (1477;1556)
	10.	szakisk.	1251 (1209;1302)	☹ 1330 (1287;1385)	☹ 1325 (1288;1369)	☹ 1401 (1359;1442)	☹ 1412 (1369;1458)

 A 2016. évi eredmény az adott év eredményénél szignifikánsan magasabb
 A telephely 2016. évi eredménye nem különbözik szignifikánsan az adott év eredményétől
 A 2016. évi eredmény az adott év eredményénél szignifikánsan gyengébb

Forrás: <https://www.kir.hu/okmfit/getJelentes.aspx?tip=t&id=203056&th=5>

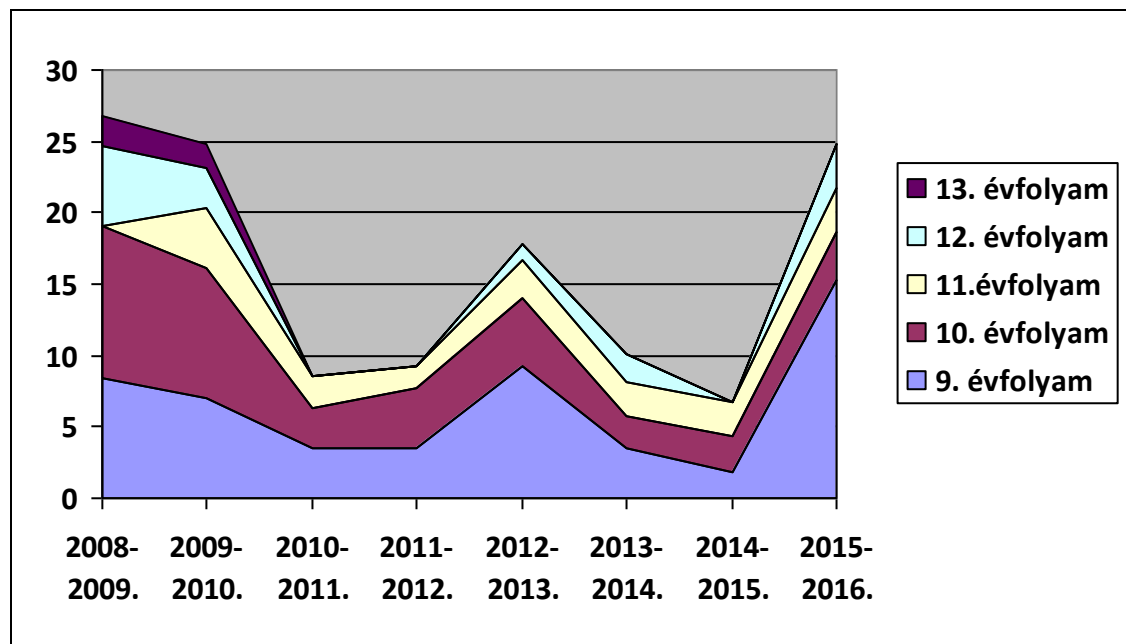
A lemorzsolódási és lemaradási mutatók az oktatási intézmények működésének és megítélésének is sarkalatos pontjai, hiszen a lemorzsolódások miatti létszámcsökkenés közvetlen hatással van az intézmény fenntartó szakképzési centrum bevételeire (fejkvóta), és a tagintézmény dolgozói létszámára egyaránt, valamint pozitív, illetve negatív irányban befolyásolhatja az intézmény külső megítélését.

A tagintézmény lemorzsolódási rátája (%).

Forrás: saját grafikon a tagintézmény különös közzétételi listája alapján.
http://szolmusz.hu/epfa/images/Documents/Kulonos_kozzeteteli_lista_2016_vegleges.pdf

A tagintézmény lemaradási rátája (%).

Forrás: saját grafikon a tagintézmény különös közzétételi listája alapján. (http://szolmusz.hu/epfa/images/Documents/Kulonos_kozzeteteli_lista_2016_vegleges.pdf) Utolsó letöltés: 2017. 03. 16.

A lemorzsolódás, ahogy a diagramon látható, az elmúlt három tanévben folyamatosan emelkedő tendenciát mutat a tagintézményben, emellett a 2015-2016-os tanévben az addigi stagnáló tendenciához képest kiugróan megemelkedett a lemaradó tanulók aránya.

A társadalomban lejátszódó populációdinamikai és demográfiai folyamatok eredményeképp hazánkban a posztindusztriális tudástársadalmakra jellemzően a népesedési folyamat negyedik szakaszának megfelelő populáció csökkenés figyelhető meg (a magyar népesség 1981 óta csökken), amely hosszú távon várhatóan tovább fogja rontani a létszám adatok alakulását (ez a tankötelezettség csökkentése nyomán már érezhető), és fokozatosan kiéleződő versenyhelyzetet teremt az iskolák között. Azt gondolom, hogy ezen okok miatt valamennyi iskola elérendő céljai között kell legyen a hatékony iskola marketing mellett a tanulók megtartása a lemorzsolódás és lemaradás csökkentése által. Ez azonban sokszor a társadalmi háttér miatt sem könnyű feladat.

A magyar társadalom a rendszerváltással komplex rendszerből kaotikus rendszerré vált (és az máig), a társadalom azonban nem a John Lukács által hagymamodellnek nevezett középosztályos társadalomként szerveződött újjá, hanem ahogy a GFK Osztálylétszám 2014 kutatása fogalmaz, körte alakú, középosztály nélküli társadalommá vált. Mért fontos ez nekünk, tehetnénk fel a kérdést, pedig a lemorzsolódáshoz nagyon is sok köze van a társadalmi beágyazottságnak.

Lemorzsolódás

A lemorzsolódás kettős értelmezéssel bír, részben a korai iskolaelhagyást kell érteni alatta, részben pedig az iskolai sikertelenséget, és a bukások miatti évismétlést, de legtöbbször ez egy komplex folyamat.

A lemorzsolódás legfőbb okainak sorrendben a következőket tartja a szakirodalom:

1. A tanulók gyenge tanulási motivációja
2. A sok hiányzás
3. A tanulók gyenge felkészültsége
4. A tanulók gyenge képességei
5. A tanulók rossz szociális háttere
6. Magatartási problémák
7. A tanárok nem megfelelő módszertani felkészültsége
8. A tanárok nem megfelelő motivációja
9. A tanárok nem megfelelő szakmai felkészültsége

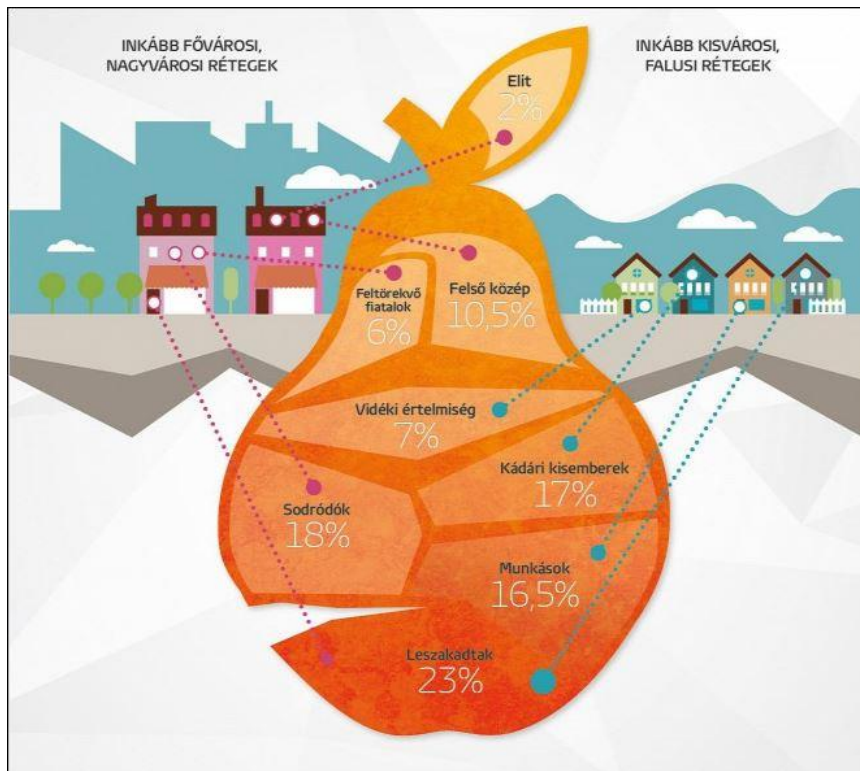
A lemorzsolódás tendenciáit ezen kívül több tényező is befolyásolja. Ha visszatekintünk a helyzetelemzés korábbi gondolatához, abban legalább négy determinatív tényezőt találunk.

1. A földrajzi helyzet. Az észak-magyarországi és észak-alföldi régiókban szignifikánsan magasabb a lemorzsolódási arány Közép-Magyarországhoz képest, amely a szociális helyzettel magyarázható.
2. A település jellege. Falvakban, kis településeken jelentősebb a lemorzsolódás, mint nagyvárosokban.
3. Az oktatási profil. A szakiskolák között a vegyes profilú szakiskolákban a legmarkánsabb a lemorzsolódás.

4. Szociális helyzet. A HH-s, és HHH-s tanulók körében jelentősen gyakoribb a korai iskolaelhagyás, mint más tanulók között.

+1. Szakközépiskolákban szignifikánsabb a lemorzsolódás, mint a középfokú oktatás más iskolatípusaiban, gimnáziumokban, szakgimnáziumokban.

A társadalom jelenlegi szerkezete

Forrás: GFK, Osztálylétszám 2014.

Ha a körte alakú társadalommodellt vesszük alapul, akkor láthatjuk, hogy a szakközépiskolákban tanulók döntő többsége a körte alsó feléből származó családokból érkezik. A sodródók, munkások és leszakadók csoportjába sorolható a szakközépiskolai tanulók mintegy háromnegyede. A legszomorúbb az, hogy populációdinamikai axióma az aluliskolázott, szegénységben élő réteg reprodukivitása. Mindemellett a népességcsökkenés tendenciája fokozatosan növeli a társadalom alsóbb rétegeiben élők arányát a teljes társadalomhoz képest.

Megfigyelhető tendencia, hogy a záró évfolyamokon jelentősen kevesebb a bukás, míg a 9. évfolyamon, jelentős mértéket ölt, amely aligha tévedek, ha azt mondom, az iskolatípus valamennyi intézményében hasonló arányokat mutat. A

bukások számával kauzalitási viszonyban áll az iskolaelhagyás is. Annál a tanulónál, aki egy tanév alatt rendszeresen látogatta az órákat, de a tanév végén megbukott, jelentősen növekszik az esélye, hogy szakképesítés nélkül hagyja el az iskolát, és nem csupán azért, mert a végzés várható időpontja jelentősen meghaladja a tankötelezettség végét, hanem egészen egyszerűen a rossz eredmények csökkentik motivációt is.

Problémát jelent az is, hogy a tanulók eleve gyenge motivációval érkeznek az iskolába. Sajnos a szociális támogatások rendszere csak jelenlétet követel a tanulótól, teljesítményt már nem. Ez viszont olyan tényező, amelyen nem tudunk változtatni.

Tapasztalataim szerint a lemaradás oka sok esetben a hiányzás, legyen az igazolt, vagy igazolatlan mulasztás. Ez visszavezethető a tanuló szocializációs szintjére, a családi szocializációra (milyen mintát látott otthon). A családi szocializáció mértéke és mikéntje pedig nagyban függ a család társadalmon belüli helyzetével. A fogyasztói társadalomba ágyazott család minél mélyebb szegénységben él, annál inkább az anyagi kultúrára fókuszál; a gyermekek pedig úgy nőnek fel, hogy az egyedüli értékmérő a pénz, morális fejlettségük éppen ezért alacsony, mivel az erkölcsi értékeket nem tudják mihez mérni. Mivel a hiányalapú szükségleteket (Maslow) nem tudják kielégíteni, nem jutnak el a növekedési szükségletekig (ez egyfajta -negatív- Pigmalion-effektus).

CSWOT elemzés – ahogy kívülről látható

Külső korlátok (Constraints)	
2. Gazdasági, társadalmi környezet 4. Gyakorlati képzőhelyek száma (és leválasztott vállalati tanműhelyek hiánya) 5. Heterogén minőségű külső képzés 3. Szülői, tanulói szociális háttér 1. Az MFKB döntései a támogatott, korlátozottan támogatott és nem támogatott szakképesítésekről	
↓ ↓ ↓ ↓	
Belső	Külső
Belső erősségek (Strengths) 1. Iskolai hagyományok 3. Kiváló, felkészült nevelőtestület 2. Szakmai elméleti és gyakorlati képzés 5. Modern környezet 4. Jól felszerelt tanműhelyek 6. Felnőttképzés	Belső gyengeségek, javítandó területek (Weaknesses) 2. Külső képzőkkel való együttműködés 3. Amortizálódó berendezés, eszköz és géppark 4. Konzervatív nevelési szemlélet 1. Magas lemorzsolódási arány
Lehetőségek, fejlesztési lehetőségek (Opportunities)	Veszélyek (Threats)
Külső 5. Az oktatás szolgáltatás szemléletűvé tétele 2. A külső együttműködések erősítése 1. Az információáramlás fejlesztése 3. Pályázati lehetőségek kihasználása 6. Fokozottabb környezeti nevelés (az intézmény profiljából eredően) 4. Differenciált, mentorszemléletű oktatás 7. Elfogadó, támogató iskolai környezet	1. Lemorzsolódás, korai iskola elhagyás 3. Alacsony tanulói szocializációs szint 5. A szakképzés alacsony társadalmi presztízse 4. Kevés lehetőség a szakmában való elhelyezkedésre 2. Tanulói motivátlanság, szülői érdektelenség

Személyi feltételek

Tagintézmény-vezetőként a jelenlegi struktúrát szeretném fenntartani. Az igazgatóhelyettesek, a gyakorlati oktatásvezető, és gyakorlati oktatásvezető helyettes tapasztalatát, hozzáértését nagyra értékelem, és mindenképpen számítok rájuk amennyiben pályázatom támogatásra talál.

Hasonlóan fontosnak érzem a munkaközösségek vezetőivel való hatékony együttműködést, hiszen ők azok, akik a munkaközösségükbe tartozó pedagógusok munkáját összefogják, koordinálják, és teherbíró képességükkel, elhivatottságukkal nem csupán irányítani, hanem motiválni is képesek pedagógustársaikat. Így természetesen vezetőként feladatomban érzem motiválásukat, valamint bevonásukat a tagintézmény belső működési folyamatainak tervezésébe és döntéseibe egyaránt, mellyel implicit módon a törzskari szerveződéshez hasonló intézményi innovációs motor jöhetne létre. Ez egyrészt jótékony hatást gyakorolhat az intézményi innovációra, valamint olyan munkaléggkört teremt, melyben a középvezetők sikeresnek és a szervezet fontos részeinek érzik magukat. Úgy vélem, a munkaközösség-vezetők és az általuk vezetett pedagógusok relációjában nem a hierarchiai viszonyok szigorú betartásán kell, hogy alapuljon, sokkal inkább a tiszteleten és a kivívott elismerésen (természetesen ezzel a deklarált alá-fölérendeltségi viszonyok rendszere megmarad).

A pedagógusok az iskola alapkövei, így vezetőként fontosnak tartom mind személyük, mind hivatástudatuk, szakmaiságuk megőrzését. A távozó kollégák után megüresedő státuszokat nem mindig könnyű betölteni, különösen olyan területeken, amelyekben eleve pedagógus hiány van, így fontosnak tartom a pedagógusok fluktuációjának minimálisra csökkentését, mivel természettudományos, idegen nyelvi, illetve műszaki szakoktatói területen nehéz lehet pótolni a tagintézményt elhagyó pedagógusokat, ez pedig működési zavarokat rejthet magában.

A nevelést-oktatást közvetlenül segítő, valamint más munkakörben foglalkoztatott kollégák munkáját éppúgy fontosnak tartom, mint a pedagógusok

tevékenységét. Munkájuk sokszor észrevétlen marad, mégis nélkülözhetetlen, mivel ők gondoskodnak arról, hogy az iskolában folyó oktató-nevelő munka gördülékenyen működhessen. Emellett látens módon is hozzájárulnak a nevelési folyamat sikeréhez.

Tárgyi feltételek

A 2012-ben alapított Klebelsberg Intézményfenntartó Központ egységes, centralizált keretbe fogta össze az alap és középfokú oktatás intézményeit, így az eredendően nem magán, vagy egyházi fenntartásban lévő, akkori megnevezésükkel szakközép és szakiskolákat is. Ezzel 2013. januárjától megszűnt az iskolák gazdasági önállósága. A szakképzés intézményei ebbe a rendszerbe kerültek bele, azonban kormányzat 2014 végén szerkezeti átalakítás mellett döntött, melynek eredményeképpen a szakképzés a Nemzetgazdasági Minisztérium égisze alá került, a szakmai felügyeletet pedig a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal látja el.

Megkezdődött a szakképzési centrumok területi rendszerének kiépítése, mely egyrészt sokkal közvetlenebb irányítást tesz lehetővé, mint azt megelőzően a KLIK többszintű intézményrendszere, másrészt a szakképzés intézményei az addigi megyénként egy központú rendszer helyett legfeljebb három szakképzési centrum kialakítását teszi lehetővé, mellyel az intézményhálózat átláthatóbbá válik, egy fenntartóra kevesebb tagintézmény jut, és rugalmasabb megfelelést biztosít a gazdaság igényeivel szemben.

A szakképzési rendszer az elmúlt néhány év rendszerszintű változásai után 2016-ban ismét változáson esett át. A 2016/2017-es tanév kezdetével új intézménytípusok jöttek létre. A szakképzés a jövőben a digitalizálódó világ váltoásaival összhangban szerkezetváltáson fog keresztül menni, mely új kihívásokat jelent a szakképzésben dolgozó pedagógusok és vezetők számára. Ebben a környezetben a fejlesztési tervek óvatos megközelítést igényelnek, melyeknek az intézményfenntartó Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum fejlesztési céljaival maximális szinergiában kell álljanak, így a tagintézményi fejlesztési célkitűzések csupán egyeztetési alapul szolgálhatnak, hiszen konkrét célok a Szakképzési Centrummal való együttműködés nélkül nem megvalósíthatók.

Az iskola képzési profilja eszköz és anyagigényes szakképesítésekből áll. A tanműhelyek felszereltsége ehhez mérten a szakképzés céljainak, valamint a szakmai és vizsgakövetelményeknek megfelelő, ugyanakkor a régebbi gépek, berendezések esetén a meghibásodások lehetséges faktora magas.

A létesítmények helyiségeinek, berendezéseinek állagmegóvásáról mindenkor gondoskodni kell. Mivel az iskolában oktatott szakképesítések lehetőséget biztosítanak erre, fontosnak tartom, a képzés profiljának és az iskola szükségleteinek egyaránt teljes mértékben megfelelő gyakorlati tartalmak beépítését a tanmenetekbe és helyi tantervbe, mely eredménye képpen a belső gyakorlati képzés produktumai az intézmény tárgyi kultúráját gazdagítják, állagromlását csökkentik.

Vezetői program

„A terv semmi, a tervezés minden.”

(Dwight D. Eisenhower)

Meggyőződésem, hogy iskolát vezetni együttműködés és kommunikáció nélkül nemcsak veszélyes, hanem egyenesen lehetetlen. Ahhoz, hogy sikeresen tudjunk működni, feltétlenül szükséges az, hogy olyan megoldásokat keressünk, melyben minden érintett fél egyetért, és a közös cél érdekében együttműködésre képes és kész. Így tehát a tagintézmény-vezető feladata, hogy mind a Szakképzési Centrum vezetésével, mind intézménye vezetőségével, pedagógusaival együttműködésben alakítsa az iskola jövőjét, figyelembe véve a társadalmi, gazdasági folyamatok törvényszerűségeit éppúgy, mint a külső partnerek és az iskolahasználók igényeit.

Éppen ezért, vezetői programomat csupán (gondolat) térképnek szánom, a pontos irányt az együttműködés iránytűje kell, hogy az erősségek és lehetőségek kihasználásának, illetve a gyengeségek és veszélyek mérséklésének, elkerülésének figyelembe vételével megmutassa.

Erősségek:

- Iskolai hagyományok
- Kiváló, felkészült nevelőtestület
- Szakmai elméleti és gyakorlati képzés
- Modern környezet
- Jól felszerelt tanműhelyek
- Felnőttképzés

Iskolai hagyományok

A Petőfi Sándor Építészeti és Faipari Szakgimnázium és Szakközépiskola egy évszázados gyökerekkel rendelkező oktatási intézmény. Ebből adódik széles körű ismertsége és elismertsége. Ez egyrészt felelősséget ró az intézmény dolgozóira, hiszen a név kötelez, ugyanakkor alapjául szolgálhat a hatékony iskola marketingnek, melyhez PR éppúgy hozzá tartozik, mint a sikeresség indikátorainak javítása.

Kiváló, felkészült nevelőtestület

A nevelőtestület az iskola motorja. Az intézmény szerencsés helyzetben van, hiszen számos kiválóan felkészült, több diplomás mérnök, pedagógus értelmiségi taggal büszkélkedhet.

A nevelőtestület számára további fejlődés lehetősége a továbbképzésekben rejlik, melyet az intézményvezetésnek lehetőségei szerint elő kell mozdítania.

Szakmai elméleti és gyakorlati képzés

A minőségi szakmai elméleti és gyakorlati képzés két fontos komponense az elhivatott, megújulni, fejlődni képes szakember és korszerű szellemi, módszertani kultúra, valamint a képzéshez rendelkezésre álló tárgyi, eszköz és anyag ellátottság. Bármelyik is hiányzik, az oktatási-nevelési folyamat már nem hozhat kiemelkedő eredményeket.

A fejlődés lehetőségét a külső képzést végző gazdálkodó szervezetekkel való fokozottabb együttműködésben, illetve lehetőség szerint a jó szakmaisággal működő külső képzők szelektálásával érhetjük el (amennyiben a szakmában több képző cég és tanulói férőhely van, mint tanuló). Ezen a területen az iskola szolgáltatói funkciója erősíthető a külső képzőhelyek ajánlása, közvetítési rendszerével.

Modern környezet

Az iskola arculatát részben meghatározza a környezet, a földrajzi elhelyezkedés és a létesítmények, épületek állaga. Az intézmény majd minden téren határozott előnyökkel rendelkezik. A belváros frekventált pontján található, a külső szemlélő számára feltűnő, pedáns, rendezett épületegyüttes. Az egyetlen hátrány, hogy a központi épületet és az intézményi gyakorlati tanműhely telephelyét egymástól elválasztja a belváros, illetve az a tény, hogy az intézmény nem rendelkezik saját tornacsarnokkal. Mindazonáltal az intézmény külső-belső elrendezése rendezettségéről tanúskodik.

Jól felszerelt tanműhelyek

Számos alkalommal volt már szerencsém, leginkább vizsgáztatás kapcsán látni az iskola tanműhelyeit, így tudom, hogy a gépi és eszköz felszereltsége a Szakmai és Vizsgakövetelményekben előírt szintet teljesíti, sőt meghaladja. Az építőipar területéről kevésbé tudok adekvátan nyilatkozni, azonban úgy vélem, az eszköz ellátottság ott is megfelelő. Ugyanakkor külső szakemberként nem tudhatom pontosan azt, hogy a géppark milyen mértékben amortizálódott.

Felnőttképzés

Az intézmény a Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum nyújtotta kereteken belül az elmúlt években, a közfoglalkoztatottak képzésével bekapcsolódott a felnőttképzés rendszerébe. Úgy vélem, ez a képzési forma napjainkban, az élethosszig tartó tanulás lisszaboni céljaival összhangban van kibontakozóban, így az iskola és a Szakképzési Centrum ezen a téren versenyelőnyben van, illetve értékes tapasztalatokkal rendelkezik.

Lehetőségeink:

- Az oktatás szolgáltatás szemléletűvé tétele
- A külső együttműködések erősítése
- Az információáramlás fejlesztése
- Pályázati lehetőségek kihasználása
- Fokozottabb környezeti nevelés (az intézmény profiljából eredően)
- Differenciált, mentorszemléletű oktatás
- Elfogadó, támogató iskolai környezet

Az oktatás szolgáltatás szemléletűvé tétele

A ma oktatási rendszere bár folyamatosan változik, alapvetően restriktív. Természetesen szabályozott keretekre szükség van, azonban a társadalom oktatás felé irányuló gondolkodása, egyszersmind az oktatás szereplői és az oktatási kormányzat többszörös paradigmaváltáson megy át. Ez a szakmódszertanban a differenciált, tanulóközpontú (tutorális felfogású) oktatás elterjedését jelenti (amelyben jelenlegi munkahelyemen értékes tapasztalatokat szereztem). Talán nem szentségtörés kimondani, hogy a társadalom egyre inkább úgy tekint az oktatásra, mint szolgáltatásra, nem pedig mint közfeladatra (és ez a felsőoktatásból gyűrűzik le), vagyis a szülők egyre inkább figyelik, hogy egy iskola mit tud nyújtani a kötelezőn felül. A magán és főleg az egyházi iskolák térhódítása pedig egyre inkább versenyhelyzetet teremt, amelyben számtalan olyan tényező jelenik meg, amely eddig nem. Azt gondolom, a jövő erre felé fogja vinni az oktatást, és ha az iskola meg akarja őrizni hírnevét, elért eredményeit, ehhez haladó szemléletre van szükség, nekünk magunknak is ezen az úton kell elindulnunk. Ebben szintén előrelépést jelentene például az Erasmus+ projektbe való bekapcsolódás, és a környezeti nevelésre tett javaslatok éppúgy, mint a külső képzőkkel folytatott szoros együttműködés, melynek egyik hozadéka lehetne, hogy az együttműködés révén,

mintegy szolgáltatásként az iskola képzőhelyet tud ajánlani tanulóinak (ez jelenlegi munkahelyemen a faipar területén már működik).

A külső együttműködések erősítése

A belső együttműködés aspektusát kívülálló mivoltomból eredően nem ismerhetem pontosan. A külső együttműködés javítását bizonyos mértékig már említettem a külső képzést végző gazdálkodó szervezetekkel. A külső együttműködések kapcsán fontosnak tartom megjegyezni az együttműködést a város és a térség általános iskoláival, amely kiemelten és deklaráltan a tanulólétszám csökkenésének megállítását szolgálja.

Fontos lenne annak áttekintése, jellemzően mely általános iskolákból érkeznek az iskolába tanulók, és melyek azok, amelyekből a múltban gyakran jelentkeztek, de ma már nem jellemző. Fontosnak tartom felvenni a kapcsolatot mindezen általános iskolákkal, és a beiskolázási időszakban népszerűsítő előadásokat tartani a nyolcadik évfolyamos tanulók számára. Ebben a munkában a tagintézmény teljes vezetésére, és agilisabb, helyi közösségekben ismert kollégák segítségére számítok. A hatékonyabb iskola marketing nemcsak fontos, de szükséges is ahhoz, hogy a tanulólétszám csökkenését megállítsuk és lehetőleg visszajára fordítsuk a folyamatot, annál is inkább, mivel a KSH adatai szerint a 6-és 14 éves korosztály létszáma stagnál a 3-5 évvel korábbi adatokhoz képest. Vagyis az iskolaköteles korú népesség növekedésétől nem várhatjuk tanulólétszámunk feltöltését, még akkor sem, ha a szakközépiskolák tanulói összetételének jelentősebb részét adó hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű populáció növekszik is a teljes népességen belül, ugyanis a felsőoktatás expanziójával együtt növekszik a felsőoktatás felé törekvő hátrányos helyzetű tanulók száma is. A szakképzés közelmúltban történt átalakulásának hatásait pedig még nem tudjuk pontosan felbecsülni, arról nem beszélve, hogy kedvező hatásának kifejtéséhez véleményem szerint évekre lesz szükség. Konklúzió tehát, hogy a beiskolázást a külső kapcsolatok fejlesztésével is erősíteni szükséges. Emellett a helyi és térségi társadalmi szervezetekkel, cégekkel, és a gazdasági kamarával is stabil együttműködésre van szükség.

Az információáramlás fejlesztése

Mind a külső, mind a belső információáramlás problémái a szervezeti kommunikációból erednek. A szervezeti kommunikáció komplex kérdés, mely a szervezeti kultúrán alapszik. Mindent összevetve azonban az információ áramlás fejlesztéséhez demokratikus vezetői attitűdre van szükség. A vezető részéről fontosnak tartom valamennyi, az intézményt érintő információ artikulálását, valamint a gyakorlati telephely fizikai távolsága miatti elkülönülés oldását. Ezzel elősegíteném az intézmény dolgozói és vezetése közötti együttműködést, és az egység megvalósulását.

Fontosnak tartom a vezetés részéről az elvégzendő feladatok korrekt, időben történő kommunikálását. Ha a tervezhető feladatok időben nyilvánosságra kerülnek, jobban lehet ütemezni azok elvégzését, ezáltal csökkenthető a kollégák stressz szintje és megszüntethető, vagy minimalizálható a kapkodás, amely hosszú távon a kiégés felé vezeti a kollégákat.

Szükségnek látom a rendszeresen zajló folyamatok egységes struktúrába rendezését, azon dokumentumok esetén, melyek tartalma nem törvényileg szabályozott, és ez még nem történt meg az intézményben. Sablonok és tartalmi kritériumok megalkotását ezen dokumentumok elkészítéséhez (pl. tanmenet, éves beszámolók, munkaközösségi munkatervek, stb.).

Az intézményvezető évente készít munkatervet. Ezt a munkatervet fel lehet használni arra, hogy a tervezhető feladatok számára reális határidőt jelöljön ki, ez alapján pedig a munkaközösség vezetők kommunikálni tudnák a kollégák felé, ezzel kiszámítható a munkavégzés. A munkaközösség vezetők irányában fokozott figyelmet fordítanék az információ átadásra, hogy hatékonyabban tudjam segíteni kollégáim munkáját.

Pályázati lehetőségek kihasználása

Meggyőződésem, hogy a fejlődés útja a pályázati lehetőségek helyes kihasználásán alapul. Törekednünk kell arra, hogy pályázati forrásokat szerezzünk,

hiszen ez javítja az iskola tárgyi felszereltségét, valamint szélesíti a nevelőtestület módszertani felkészültségét, és jótékonyan hat az iskola külső megítélésére is. Fontosnak tartom, hogy olyan pályázatokban vegyünk részt, melyek jó gyakorlatai könnyen beépíthetők az intézményi gyakorlatba, és fenntartásuk a projekt időszak után nem emészt fel anyagi többletforrásokat. Fontosnak tartom a külső együttműködés erősítésével összhangban a nemzetközi bilaterális és multilaterális partnerkapcsolatok kiépítését, melyre az Erasmus+ projekt kínál lehetőséget. Ezen a téren saját tapasztalatom, nemzetközi kapcsolataim is segíthetnek (cseh és lengyel partnerekkel épp az év elején készítettünk Erasmus+ projektet). Egy ilyen irányú nyitással többszörös nyereséget könyvelhetnénk el, hiszen a tanulói mobilitás, bár rengeteg munkával jár, egyhamar vonzóbbá tenné az iskolát és pozitívabbá a társadalmi környezet megítélését. A pedagógus együttműködések pedig a módszertani megújulást, fejlődést hordozhatják magukban, melyben valamennyi kolléga részesülhet.

Fokozottabb környezeti nevelés (az iskola profiljából eredően)

A környezeti nevelésnek nagy szükségét látom. A mai gyermekek, tizenévesek úgy nőnek fel, hogy közvetlen környezetüket leginkább szilícium alapú technológia alkotja. A technológia viharos ütemű fejlődése kiszakítja a következő generációt abból a közegből, melyben az ember eddig élt; a természetből. Ez a tendencia a városi gyermekek esetében még inkább meghatározó érvényű. Szolnok városa parkerdővel rendelkezik, mely tömegközlekedéssel megközelíthető. A parkerdő vezetésével felvetődik a kooperáció lehetősége. Ezt egyrészt az ember és természet műveltségterületet érintené, továbbá lehetőséget ad projektnap lebonyolítására, illetve még tágabb lehetőségeket biztosít a faipari szakképezések terén, például rendkívüli anyagismeret órák tartásával.

Differenciált, mentorszemléletű oktatás

A differenciált oktatás segít a lemaradások csökkentésében. Ezt a módszertani kultúrát jelenlegi munkahelyemen sikerrel alkalmazzuk. Ehhez a pedagógusok szemléletmódját a „hogyan mondjam, hogy megérted?” szemlélet kell jellemezze, minden tanulónak úgy kell közvetíteni az ismereteket, hogy abból megkonstruálhassa a maga tudását, és ennek megfelelően is kérjük ezt számon.

A fejlődés lehetőségét ezen a téren a hagyományos tanár-diák szerep helyett a mentor-tutor szerep erősítésében látom, közvetlen emberi kapcsolatok, kötődés kialakításával.

Elfogadó, támogató iskolai környezet

Nekünk, pedagógusoknak el kell fogadnunk a tanulók sajátosságait, ahol szükséges, támogatnunk kell a szociális hátránykompenzáció folyamatát, fejlesztenünk kell személyiségüket, fel kell tárni a tanulók rejtett képességeit, és kibontakoztatnunk tehetségüket. Pedagógusként hinnünk kell abban, hogy mindenki tehetséges valamiben, és pedagógusi feladatunk, hivatásunk része, hogy megtaláljuk és fejlesszük ezeket a pontokat. Ezért fontosnak tartom mind a felzárkóztatás, mind a tehetséggondozás ügyét az iskolában. Az a tanuló, aki az iskolában bármilyen területen sikeresnek érzi magát, sokkal kiegyensúlyozottabb, és kisebb eséllyel lesz lemorzsolódó vagy lemaradó tanuló. A tehetség felismerése és kibontakoztatása sokszoros haszonnal jár. Ez összefügg a differenciálással is (a halat ne famászásra tanítsuk).

Gyengeségek:

- Külső képzőkkel való együttműködés
- Amortizálódó berendezés, eszköz és géppark
- Konzervatív nevelési szemlélet
- Magas lemorzsolódási arány

Külső képzőkkel való együttműködés

Fontosnak tartom a külső gyakorlati képzést végző gazdálkodó szervezetekkel való fokozott kapcsolattartást, az osztályzatok rendszeres bekérésén túl a külső gyakorlati képzést végző vállalatok, cégek attitűdjeinek, képzés iránti motivációjuknak, illetve azon okoknak feltárását, amelyek a meglehetősen heterogén minőségű külső gyakorlati képzésért felelősek.

A külső gyakorlati képzésben részt vevő vállalkozások, cégek összetétele, működési palettája igen heterogén. A képző cégek között akadnak egyéni vállalkozók, közepes és kisvállalatoké és mikro vállalkozások egyaránt. Könnyen átlátható tehát, hogy a külső gyakorlati képzést végző cégekkel együtt a képzés minősége, korszerűsége is meglehetősen heterogén. Az MKIK pedig a kamarai garanciavállalás rendszere miatt is minél több cég képzésbe való bevonásában érdekelt, ez pedig nem biztos, hogy a minőségi szakképzés irányában való elmozdulást jelenti, főleg azokban a szektorokban, melyekben a képzéssel foglalkozó gazdálkodó szervezetek száma csekély.

Emellett további kockázati tényezőt jelent a szakképzésbe bekapcsolódó vállalkozások kamarai ellenőrzése, amely első sorban a törvényességi megfelelés revízióját célozza, a képzés minőségét, azt, hogy a tanulók valóban a szakképesítésre jellemző munkafeladatokat végezzék e, vagy hogy ezek a munkafeladatok változatosak avagy egysíkúak, nem vizsgálja.

Éppen ezért kiemelten fontosnak tartom a külső gyakorlati képzőkkel való szoros együttműködést, a képzőhelyek alkalmankénti látogatását, hovatovább belső, intézményi értékelését.

A tanulói aktivitás nyomon követése a külső képzőhelyeken segíthet a lemaradások és kimaradások csökkentésében, hiszen az iskola még a problémák eszkalálódása előtt megteheti a szükséges lépéseket.

Amortizálódó berendezés, gép és eszközpark

Az iskolában és tanműhelyekben található gépek, eszközök a használat során amortizálódnak, elromlanak. Ez valamennyi szakképzési intézményben meglévő tendencia (ami elromolhat, az el is romlik). Az intézményvezetés feladata, hogy a karbantartási feladatokat egyeztesse a Szakképzési Centrummal, ütemezze, elvégeztesse, és lehetősége szerint gondoskodjon az elhasználódott eszközök cseréjéről. Ehhez, természetesen a Szakképzési Centrum egyetértésével forrásokat, pályázatokat kell keresni.

Konzervatív nevelési szemlélet

A ma, és a holnap szakemberének egészen más készségekre és kompetenciákra van szüksége, mint akár csak huszonöt évvel korábban. Szinte biztos, hogy azt, amit egy tanuló ma megtanul a szakmájában, pályája során ki kell egészítenie új ismeretekkel. A digitalizáció az ipari forradalom eddigi leggyorsabb fejlődési ütemet mutató szakasza, és nem tudhatjuk, mikor éri el a szingularitást, a fejlődési lehetőségek végét. A ma és a holnap szakemberének ezért a kulcskompetenciája a rugalmasság, az ismeretek rugalmas alkalmazása kell legyen. Ehhez azonban nekünk, pedagógusoknak is rugalmasnak, az új iránt nyitottnak kell lennünk, úgy a módszertani kultúra, mint a technológia területén. Az iskola saját bevallása szerint konzervatív értékrendet közvetít, ami egyrészt örvendetes, hiszen a humanista műveltség és embereszmény (le uomo universale) korunk digitális

reneszánszában aktuálisabb nem is lehetne, ugyanakkor a konzervatív módszertani kultúra a mai ifjúság nevelésében nem tűnik hatékonynak.

A digitális forradalom az iskolákat csak az elmúlt években érte el, és még nem teljesedett ki hazánkban. Az enapló bevezetésén túl olyan eszközök, mint a learningapps, moodle, edmodo alig ismertek a kollégák körében, pedig tapasztalatból mondom, használatuk számos előnnyel jár, és a jövő útja, annál is inkább, mivel az Oktatási Hivatal is dolgozik ilyen irányú fejlesztéseken.

Veszélyek:

- Lemorzsolódás, korai iskola elhagyás
- Alacsony tanulói szocializációs szint
- A szakképzés alacsony társadalmi presztízse
- Kevés lehetőség a szakmában való elhelyezkedésre
- Tanulói motiválatlanság, szülői érdektelenség

Lemorzsolódás, korai iskola elhagyás

A lemorzsolódás. ahogy a helyzetelemzés mutatja, az elmúlt három tanévben folyamatosan növekedett az iskolában. Igyekeztem feltérképezni azt, hogy mi áll a lemorzsolódás tendenciáinak hátterében. Arra már kevésbé tértem ki, hogy a bukások számával kauzalitási viszonyban áll az iskolaelhagyás is. Tapasztalataim azt mutatják, hogy annál a tanulónál, aki egy tanév alatt rendszeresen látogatta az órákat, de a tanév végén megbukott, jelentősen növekszik az esélye, hogy szakképesítés nélkül hagyja el az iskolát, és nem csupán azért, mert a végzés várható időpontja jelentősen meghaladja a tankötelezettség végét, hanem egészen egyszerűen

a rossz eredmények csökkentik motivációt is. Mit tehet tehát az iskola azért, hogy ezt a tendenciát megállítsa? A következőkben összefoglalnám, melyek azok a lehetőségek, amelyek szerintem a lemorzsolódás csökkentését elősegíthetik:

1. A bukások csökkentése.

Azt gondolom, hogy a buktatást, mint fegyelmező eszközt használni idejétmúlt. Nagyon kevés diák lesz szorgalmasabb a bukás miatt, vagy tanul többet a következő tanévben, épp ellenkezőleg. Lehetőleg buktassunk kevesebbet, igyekezzünk azon, hogy valamennyi tanuló elsajátítsa legalább a minimum követelményeket. Félév után, ha egy tanuló megbukott, a buktató kolléga készítsen önreflexiót, melyben a sikertelenség okát vizsgálja, és fektessen fokozott energiát a tanuló felzárkóztatására. A bukás az iskolaelhagyás előszobája.

2. Fokozottabb differenciálás.

Azt gondolom, egyetlen iskolában sem lehet egy vonalat meghúzni, mint teljesítendő követelményt. Egyéni tanulási utak, szubjektív értékelés. Manapság (az én szakterületemen legalábbis) a szakmai vizsgálónökök is alkalmaznak differenciálást.

3. Motiváció, fejlesztő, motiváló értékelés.

Használjuk bátran a pigmalion effektust, főleg az első évfolyamon. Fontos, hogy a tanulók érezzék, hogy hiszünk abban, hogy az adott feladatot el tudják végezni. Soha ne értékeljük le a képességeiket. Aztán, ha a megvalósításban segíteni is kell a végeredményhez, a tanulóban a sikerélmény rögzül, és ez a legkomolyabb motiváló erő. (A gyakorlati oktatók gyakran alkalmazzák ezt.)

4. Antropozófia.

Nem a tantárgy, a tanuló kell, hogy a legfontosabb legyen. Reformpedagógiák hasznos elemeinek beemelése a pedagógiai gyakorlatba. A tanulóbarát iskola ismérve az is, hogy az órarend a tanulók igényeihez igazodik. Nem csoda, hogy sok a hiányzás, amikor olyan is előfordul, hogy a tanulóknak 2-10. óráig kell az iskolában lenniük. A 9-10. óráknak gyakorlati hasznuk nincs, akkor sem, ha testnevelés. Ellenben tömegével képesek generálni az igazolatlan hiányzásokat. Azok számára a tanulók számára, akiknek lukasórájuk van, létre lehetne hozni egy klubszobát a céltalanul ücsörgés helyett (más országokban számos helyen van ilyen).

5. Ösztönző rendszer felállítása.

A jól teljesítő tanulók jutalmazása több célt is szolgálhat. Megfontolandó a hónap vagy félév kismestere cím bevezetése. Főleg a gyakorlati munkát lehetne ezzel ösztönözni. Az elismerésnek nem kell feltétlenül anyagnak lennie, a tanulók a produktum kiállítása mellett kedvezményeket kaphatnak (pl. gyakorlaton a takarítás alóli felmentés, stb.). De a motivációt segítheti az év tanulója cím évenkénti kiosztása, valamint Erasmus+ projekt indítása, illetve az abban való részvétel lehetősége is.

6. Hatékonyabb marketing

Ez nem a lemorzsolódás csökkentésére irányul, sokkal inkább a potenciális tanulók bevonása, amely az ösztönző rendszerrel együtt hosszú távon is képes lehet a csökkenő tendencia megfordítására. Meg kellene jelennie az az iskolának és tanulóinak több városi rendezvényen, megemlékezésen, olyan alkalmakat keresve, melyekre médiafigyelem is irányul. A beiskolázással kapcsolatban már kitértem a szükséges lépésekre. Alkalmanként megjelenés a helyi médiában (főleg, ha díjakat, elismeréseket szereznek diákjaink, vagy kollégáink).

Fontos, hogy lépéseket tegyünk a lemorzsolódási tendencia megállítására, azonban, ha ezt most el is kezdjük, a változás nem lesz azonnal érezhető.

Tanulói motivátlanság, szülői érdektelenség, alacsony szocializációs szint

Ezek a tényezők szoros összefüggésben állnak egymással, valamint a család társadalomban elfoglalt helyével, ez tehát azt jelenti, hogy iskolánk a társadalom szerkezetének korábban kifejtett változása, valamint az oktatással kapcsolatos közgondolkodás átformálódása miatt (értem ez alatt azt, hogy a nevelés fő színtere a családról az iskolára helyeződött át), fokozottan ki van téve ennek a problémának.

A szülői érdektelenség lecsapódik a tanulók szocializációs-neveltségi szintjén, a tanulói motivátlanság ezek tüneteként jelentkezik. A célunk tehát az kell legyen, hogy a tanulókat motiváljuk, ha szükséges, hátrányaikat kompenzáljuk. Ezt elérhetjük azzal, ha a tanulókkal megszerettetjük a szakmát, amelyet tanulnak, hozzásegítjük őket saját, elérhető célok artikulálásához, valamint saját hivatástudatunkat, lelkesedésünket példaként állítjuk emellé.

Elhelyezkedés, a szakképzés presztízse

A tanulók szakmájukban való elhelyezkedését legfőképpen a munkaerő-piaci igények határozzák meg. Azonban az iskola is hozzájárulhat a sikerhez, a külső kapcsolatainak építésével, mely egyrészt a külső képzést végző gazdálkodó szervezetekkel való együttműködést jelenti, másrészt az ezeken a területeken tevékenykedő, de külső képzést nem folytató vállalkozásokkal, valamint a gazdasági kamarával kellene szorosabb együttműködést kialakítanunk. Az oktatás szolgáltatás jellegét erősítené az is, hogy az együttműködésnek köszönhetően a szakmai vizsgát teljesítő tanulóknak tudnánk olyan vállalkozásokat ajánlani, ahol szakmájukban szakembert keresnek. A többit a tanulók talpraesettsége, rátermettsége és a munkaerő-piaci verseny fogja eldönteni, de ilyen jellegű támogatás pozitívan befolyásolhatja az elhelyezkedés esélyeit.

A szakképzés presztízsét tekintve keveset tehetünk, viszont a kormányzat szakképzést érintő strukturális reformja, a szakgimnáziumok, és szakközépiskolák rendszerének bevezetése hosszútávon kedvező hatást gyakorolhat, emellett a mi feladatunk, hogy minőségi munkát végezzünk.

Záró gondolatok

A Petőfi Sándor Építészeti és Faipari Szakgimnázium és Szakközépiskola a város és a térség nagymúltú intézménye. Egy ilyen közismert és nagymúltú intézmény vezetése mindig nagy felelősség, a siker pedig az együttműködésen és a közös munkán alapszik.

Ezért is gondolom azt, hogy együttműködés nélkül nincs olyan cél, amely teljesíthető lenne, és nincs járható út. Éppen ezért, ahogy programom elején említettem, felvázolt céljaimat a Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum vezetésével összhangban, valamint az iskola alkalmazotti közösségével együttműködésben tartom megvalósíthatónak, hiszen közös célunk, az iskola gyors és rugalmas alkalmazkodása, a gazdasági-társadalmi változásokra adott innovatív válasza, mely mindenkor az iskola küldetésének megvalósítását szolgálja.

Olyan vezető szeretnék lenni, aki:

- felelős és kompetens
- merít a múltból, de a jelenre és a jövőre is koncentrálnak
- az egymással szembeni feszültségek levezetésére törekszik
- nemcsak odafigyel kollégáira, becsüli és ösztönzi őket
- képes kompromisszumra, de konszenzusra törekszik
- becsülettel és tisztességgel munkálkodik
- elősegíti a kollégái fejlődését, lehetőségeik kibontakoztatását
- törekszik a rendezett, nyugodt munkakörülmények kialakítására.

Ahhoz, hogy ez megvalósulhasson, kérem az intézmény alkalmazottainak, diákságának valamint szüleiknek, és legfőképpen a Szolnok Műszaki Szakképzési Centrum főigazgatóságának szíves támogatását.

„Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás:
Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.”

(Weöres Sándor)